

NÁZEV MATERIÁLU	Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérii a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou (2018)
Č. J.	GŘ/81/SHP/2018
DATUM ZPRACOVÁNÍ	15. 11. 2018
KONTAKTNÍ OSOBA	Vladimír Štípek
TELEFON	734 645 249
E-MAIL	vstipek@spcr.cz

NÁZOR K PŘEDLOŽENÉMU MATERIÁLU

Materiál „*Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérii a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*“ představuje klasickou pravidelnou zprávu o plnění konkrétních maastrichtských konvergenčních kritérii a vyhodnocení stupně ekonomické sladění.

Stručným závěrem, který vyplývá z tohoto vyhodnocení, je, že **ČR nyní splňuje většinu tzv. maastrichtských kritérii**: kritérium cenové stability (i přes mírně vyšší inflaci ČR plní), kritérium stavu veřejných financí (ČR plní v oblasti salda i dluhu dlouhodobě), kritérium konvergence úrokových sazeb (plněno dlouhodobě a bez problémů), kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů (není formálně plněno z podstaty, ČR se mechanismu neúčastní). Z tohoto pohledu má ČR předpoklady do eurozóny vstoupit. Souhlasíme, že jsou klíčová i další kritéria, která hodnotí například míru konvergence, stabilitu plnění kritérii či flexibility jednotlivých politik a částí trhu.

Vyhodnocení stupně ekonomické sladění ukazuje, že se situace v některých situacích vyvíjí pro možnosti přijmout společnou měnu pozitivně, v jiných přetrvávají rizika. ČR je velmi těsně obchodně a vlastnický provázána s eurozónou, ČR je také spjata s ekonomickým cyklem eurozóny (materiál upozorňuje na rostoucí využívání eura nefinančními podniky, byť domácnosti euro nevyužívají). Přítomna jsou určitá rizika ale i silné stránky týkající se finanční oblasti (rizika na nemovitostním trhu; zadluženost soukromého sektoru pod průměrem EU; přetrvávající rozdíl struktury rozvah podniků v ČR a eurozóně, což ale materiál necharakterizuje jako problematické pro přijetí eura); dále jsou zmiňována rizika dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, jako je např. stárnutí obyvatelstva a dopad na důchodový systém, což jsou výzvy platné i pro stávající země eurozóny; pozitivní dle materiálu je, že se zvyšuje flexibilita trhu práce (v materiálu zmíněné zvýšení částečných pracovních úvazků). Dále je český bankovní sektor, jako přizpůsobovací mechanismus tlumící ekonomické šoky, hodnocen jako zdravý (ziskovost bank, vysoká likvidita a kapitálová vybavenost).

Hodnocení situace v eurozóně je vzhledem k růstové fázi ekonomického cyklu pozitivní, rizikem jsou externí šoky (hrozba obchodních válek, protekcionismus, vystoupení VB z EU). Dopady krize po roce 2007 (finanční a následná dluhová krize) se podařilo v některých zemích řešit (Irsko, Island a do určité míry Pobaltí), jinde problémy přetrvávají, byť v tuto chvíli ve stabilizované formě (státy jižního křídla eurozóny, zde přetrvávají

problémy, jako je například nezaměstnanost mezi mladými, stále vyšší průměrná nezaměstnanost či stále se mohou objevit rizika spojená například s vývojem na finančním trhu).

Jednotlivá pozitiva a rizika nelze vážit stejně. Klíčová pro přijetí eura je, jak uvádí zpráva: „*vysoká míra otevřenosti a velká obchodní i vlastnická provázanost s eurozónou, které vytvářejí předpoklady pro existenci přínosů zavedení eura, jakými jsou zmiňované snížení transakčních nákladů a odstranění kurzového rizika.*“ Díky ekonomickému růstu tak nastala situace, kdy „... *na straně přizpůsobovacích mechanismů české ekonomiky naznačují některé ukazatele připravenost na přijetí eura. Patří k nim strukturální přebytek českých veřejných financí, který vytváří potenciální prostor pro to, aby fiskální politika – na rozdíl od minulosti – do budoucna plnila makroekonomickou stabilizační roli.*“ Zpráva sice ukazuje přehled široké škály faktorů, ale nijak se je nepokouší vážit a není tak zřejmé, na základě čeho byl vysloven jednoznačný závěr/doporučení. Veškerá rozhodnutí i změny vždy mají svá pro a proti, přínosy a náklady. Tyto ale nejsou ve zprávě celkově porovnány.

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ Z POHLEDU SVAZU PRŮMYSLU

Na základě v materiálu prezentovaných závěrů, významu předložených argumentů a údajů **nesouhlasíme s tvrzením, které je obsaženo v materiálu a které zní následovně:** „*S ohledem na zmíněné skutečnosti Ministerstvo financí České republiky a Česká národní banka v souladu s Aktualizovanou strategií přistoupení ČR k eurozóně doporučují vládě České republiky prozatím nestanovovat cílové datum vstupu do eurozóny. Toto doporučení implikuje závěr, že by vláda neměla v průběhu roku 2019 usilovat o vstup České republiky do mechanismu směnných kurzů.*“ (využité citace jsou ze „*Shrnutí a doporučení*“ str. 2).

Podle názoru Svazu průmyslu je naopak nyní vhodná doba pro stanovení cílového data. Měla by být alespoň případně dána klíčová doporučení a jednoznačné vymezení podmínek (či hodnot jednotlivých faktorů/ukazatelů), které lze považovat za dostatečné, aby byly impulsem pro doporučení pro zahájení kroků k přijetí eura. K těmto cílům by pak měly být stanoveny konkrétní kroky.

Je nutné zmínit, že ostatní státy, které již euro používají a mají např. nižší úroveň HDP na obyvatele, vykázaly v době jejich vstupu nižší reálnou konvergenci jejich ekonomik k průměru eurozóny, než jakou má ekonomika ČR v současné době. Tj. současné tempo a úroveň reálné konvergence ČR k eurozóně nemůže být překážkou pro vstup a komplikací pro přijetí eura, protože státy, které přistupovaly v posledních letech, nevykazují zásadnější propady životní úrovně, ekonomického výkonu či podobná negativa.

Doporučujeme také k pravidelnému přehledu plnění konvergenčních kritérií připojit analýzu dopadů přijetí eura a následného vývoje v Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Slovinsku, Slovensku, Kypru a Maltě. Analýza by měla ukázat, zda a jak se po přijetí eura změnila ekonomická situace v daných zemích; tato analýza by rozsahem neměla zásadně překonat připomínkové vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií a zpracovat by ji měli pracovníci Ministerstva financí ČR.